

Н.М. ШИЯН, С.Л. МОСЯКІН, М.М. ФЕДОРОНЧУК,
М.В. ШЕВЕРА

Інститут ботаніки ім. М.Г. Холодного НАН України
вул. Терещенківська 2, м. Київ, МСП-1, 01601, Україна

**ТИПІФІКАЦІЯ ТАКСОНІВ РОДИНИ
ASTERACEAE ФЛОРИ УКРАЇНИ:
РОДИ *ACHILLEA* L., *ANTHEMIS* L.,
ARCTIUM L.**

Ключові слова: тип виду, голотип, ізотип, лектотип, Asteraceae, Achillea, Anthemis, Arctium, гербарій KW

Останнім часом ботанічна література поповнилася низкою праць, присвячених типіфікації видів судинних рослин, описаних із території України. Наша стаття продовжує цю тематику і стосується типіфікації представників родини *Asteraceae*, включаючи критичний аналіз літератури та доступного гербарного матеріалу (*KW*, *LE*, *LW*, *LWS*, *CWU*, інших гербаріїв) із досліджуваної родини. Оскільки накопичений матеріал із цього питання досить великий, а обсяг публікацій в УБЖ обмежений, ми подаємо його частинами.

Ця праця стосується описаних із України таксонів родів *Achillea* L., *Anthemis* L. і *Arctium* L., для кожного з яких наведено базіонім, синоніміку, дані про тип за протологом, номенклатурний тип (гербарний зразок) і місце його зберігання (гербарій). Інформація про таксон або гербарний зразок, що не відображена у перерахованих позиціях, але, на думку авторів, варта уваги систематиків, подана у примітці.

ACHILLEA L.

1. *Achillea birjuczensis* Klokov ex Kondr. 1962, Фл. УРСР, **11**: 554, 261; Клоков, 1950, Визн. росл. УРСР: 544, descr. usg.; Клоков, Крицкая, 1984, Тысячелистники: 204; Цвелев, 1994, Фл. европ. ч. СССР, **7**: 122.

За протологом: «RSS Ucr., insula maeotica Birjuczij ostriv dicta, steppa sabulosa litoralis, 17 VII 1954, Parnasskij».

Тип: «Азово-Сивашский госзаповедник. *Achillea birjuczensis* Klok. О-в Бирючий, ассоц. метлица разнотравная + разнотрав[ье], № 50, 17 VII 1954, [...] Парнасский» (*KW* № 004966 — holotypus).

Примітка. Вперше короткий опис цього виду був уміщений М.В. Клоковим у «Визначнику рослин УРСР» (1950). Повний латинський опис у «Флорі УРСР» наведено Є.М. Кондратьюком за матеріалами, наданими М.В. Клоковим.

2. *Achillea carpatica* Blocki ex Dubovik, 1974, Новости сист. высш. и низш. раст. (Киев): 93; Клоков, Крицкая, 1984, Тысячелистники: 247; Цвелев, 1994, Фл. европ. ч. СССР, **7**: 125.

За протологом: «In prato subalpino «Pożyżewska» prope alpen Howerla Carpatum orientarium Galiciae frequens, 18 VII 1906, Br. Blocki».

Тип: «In prato subalpino «Pożyżewska» prope alpen Howerla Carpatorum orientaliu Galiciae frequens, 18 VII 1906, В. Ёlocki» (*LW* № 128050 — lectotypus; *LW* s.n. — isolectotypi et sp. authent.: Н. Драпайло [N. Shiyan], 2001, in herb. et hoc loco).

Примітка. У протолозі О.М. Дубовик зазначила, що в *LW* зберігається «lectotypus ... cum isotypis». На жаль, на жодній із детермінант на тестованих О.М. Дубовик гербарних зразках у *LW* і *LWS* не вказано їхню категорію, тому за лектотип було обрано той, на якому автор назву таксона написала як «*Achillea carpatica* mihi» і який повністю відповідає описові виду.

3. *Achillea euxina* Клоков, 1954, Ботан. мат-лы (Ленинград), **16**: 359; Клоков, 1950, Визн. росл. УРСР: 544, descr. уср.; Кондр. 1962, Фл. УРСР, **11**: 250; Клоков, Крицкая, 1984, Тысячелистники: 230; Цвелев, 1994, Фл. европ. ч. СССР, **7**: 124.

За протологом: «RSS Ucr., dit. Chersonensis, insula pontica Dzharylgacz, locis humidiusculis, 24 VIII 1947, Е. Pobedimova. — УССР, Херсонская обл., Джарылгач на Черном море, около пристани Синей, по краям низинок, 24 VIII 1947, Е. Победимова».

Тип: «Остров Джарылгач, около пристани Синей, по краям низинок, 24 VIII 1947, Е. Победимова» (*LE* s.n. — holotypus cum isotypis).

4. *Achillea glaberrima* Клоков, 1925, Index Sem. Hort. Bot. Charjkov: 6; Клоков, 1926, Укр. ботан. журн. **3**: 20; Афан. 1961, Фл. СССР, **26**: 95; Richards. 1976, Fl. Europ. **4**: 164; Клоков, Крицкая, 1984, Тысячелистники: 211; Цвелев, 1994, Фл. европ. ч. СССР, **7**: 122.

За протологом: «Prov. Donetsk., distr. Mariupil, prope Rosovka (8 kil. ad merid.). Herb. Horti Bot. Chark.».

Тип: «Лівобережний злаково-лучний степ: Донецька обл., Люксембурзький р-н, на гранітових скелях «Кам'яні Могили», 06 VII 1925, [Ю.] Клеопов» (*SWU*, paratypus: М. Shevera, 2001, in herb.).

Примітка. У колекції типів судинних рослин *KW* зберігається автентичний зразок *A. glaberrima*, зібраний з locus classicus: «Запорожская обл., Розовский р-н, Каменные могилы, 05 VII 1925, М. Клоков» (*KW* № 004967). Пошуки голотипу або ізотипів у гербаріях України (*KW*, *SWU*) та Росії (*LE*) не дали результатів. Можливо, голотип втрачено. Єдиним відомим на даний час автентичним зразком цього таксона є паратип (див. вище).

5. *Achillea* × *illiczewskyi* Tzvelev, 1994, Фл. европ. ч. СССР, **7**: 122, in nota.

За протологом: «In viciniis urb. Poltava, in subuletis, 1925, S. Illiczevsky».

Тип: «Полтава, дюнные пески между с. Ващи и х. Трибы, 1925, С. Илличевский» (*LE* s.n. — holotypus).

6. *Achillea inundata* Kondr. 1962, Фл. УРСР, **11**: 553, 244; Richards. 1976, Fl. Europ. **4**: 163; Клоков, Крицкая, 1984, Тысячелистники: 232; Цвелев, 1994, Фл. европ. ч. СССР, **7**: 124.

За протологом: «RSS Ucr., prope Kioviam, in pratis sabulosis ad ostium Desnae fl., 11 IX 1957, М. Клок., Е. Kondratjuk, G. Kuznetzova».

Тип: «Киевская обл. Устье Десны. 10 IX 1957, М.В. Клоков, Е.Н. Кондратюк, С.И. Кузнецова [sic!]» (*KW* № 004968 — lectotypus, *KW* № 004969 — isolectotypus: N. Shiyan, S. Mosyakin et al., hoc loco).

Примітка. У протолозі допущена помилка при цитуванні дати збору гербарного зразка.

7. *Achillea leptophylla* M. Bieb. 1808, Fl. Taur.-Cauc. 2: 335; Афан. 1961, Фл. СССР, 26: 94, р. р.; Richards. 1976, Fl. Europ. 4: 164, р. р.; Клоков, Крицкая 1984, Тысячелистники: 208; Цвелев, 1994, Фл. европ. ч. СССР, 7: 122.

За протоологом: «...in campestribus Tauriae, cum ad Borysthenem circa urbem Cherson».

Тип: «Ex Tauria, Iberia» (*LE* s.n. — lectotypus cum paratypus: N. Tzvelev, in herb. M. Bieberstein).

Примітка. У колекції W. Besser (*KW*) зберігаються гербарні зразки цього виду з Херсонської обл. («Cher. [g...]», «Gub. Cherson») та з околиць м. Миколаєва («Nikolajef») без зазначення дати збору і колектора. Дані зразки ми схильні розглядати як можливі автентики.

8. *Achillea* × *leptophylloides* Tzvelev, 1994, Фл. европ. ч. СССР, 7: 122, in nota.

За протоологом: «Prov. Lugansk, distr. Melovskoi, pag. Ezhaczii, in sabuletis, 02 VII 1958, O. Dubovik».

Тип: «Луганская обл., Меловский р-н, х. Ежачий, на песках, 02 VII 1958, О. Дубовик» (*LE* s.n. — holotypus).

9. *Achillea lingulata* Waldst. et Kit. 1799, Descr. Icon. Pl. Rar. Hung. 1: 2, tab. 2; Боч. 1961, Фл. СССР, 26: 105; Richards. 1976, Fl. Europ. 4: 161; Кондр. 1962, Фл. УРСР, 11: 234, pro syn. *Ptarmica lingulata* (Waldst. et Kit.) DC.; Цвелев, 1994, Фл. европ. ч. СССР, 7: 115, pro syn. *P. lingulata* (Waldst. et Kit.) DC.

За протоологом: «...in alpebus orientabilibus Hungariae: in Szathmariensi Rosaly, Transylvanica Guttin, Marmarosiesi Pop Ivan».

Тип: не встановлений (можливо, зберігається у Празі або в Будапешті).

10. *Achillea micranthoides* Klokov, 1954, Ботан. мат-лы (Ленинград) 16: 360; Клоков, 1950, Визн. росл. УРСР: 544, descr. ucr.; Афан. 1961, Фл. СССР, 26: 100; Клоков, Крицкая 1984, Тысячелистники: 219; Цвелев, 1994, Фл. европ. ч. СССР, 7: 127.

За протоологом: «RSS Ucr., dit. Chersonensis, Ascania-Nova, steppa virginea, in declivie subpratoso, 26 V 1902, J. Paczoski. — УССР, Херсонская обл., Аскания-Нова, целинная степь, окраина пода, не редко, 26 V 1902, Й. Пачоский».

Тип: «Гербарий Таврической флоры. Днепропровский уезд. *Achillea micranthoides* М.В., Целинная степь, окраина пода, не редко. Аскания-Нова, 26 V 1902, Й. Пачоский» (*LE* s.n. — holotypus).

Примітка. В *KW* зберігаються гербарні зразки Й. Пачоського з locus classicus, датовані 1922 і 1924 роками (№№ 004971—004974).

11. *Achillea salicifolia* Besser, 1812, Suppl. Cat. Pl. Volhyn. Cremen.: 3; Боч. 1961, Фл. СССР, 26: 122; Цвелев, 1994, Фл. европ. ч. СССР, 7: 116, pro. syn. *Ptarmica salicifolia* (Besser) Serg.

За протоологом: «Dnestr».

Тип. «*Achillea salicifolia* [...] Dnistr. A. 1804» (*LE* s.n. — lectotypus).

Примітка. За протоологом р. Дністер написана автором як «Dnestr», а на гербарному зразку — як «Dnistr». В іменній колекції W. Besser (*KW*) автентичні матеріали цього виду не виявлені.

12. *Achillea stepposa* Klokov et Krytzka, 1984, Тысячелистники: 240; Цвелев, 1994, Фл. европ. ч. СССР, 7: 126.

За протоологом: «RSS Ucr., Tauria, distr. Kirovskiensis p. Vladislavovka, declivia steppacea ad viam ferream, 06 VII 1976, Krytzka, Androshczuk, Illinskaja [sic!]. — Крымская обл., Кировский р-н, с. Владиславовка, степные склоны у железной дороги, 06 VII 1976, Крицкая, Андрошук, Ильинская [sic!]».

Тип: «Ukrainia, Tauria, distr. Kirovskiensis p. Vladislavovka, declivia steppacea ad viam ferream, 06 VII 1976, Krytzka, Androshczuk, Illinskaja» (*KW* № 004975 — holotypus).

13. *Achillea taurica* M. Bieb. 1808, Fl. Taur.-Cauc. **2**: 336; Кондр. 1962, Фл. УРСР, **11**: 259; Клоков, Крицкая 1984, Тысячелистники: 209; Цвелев, 1994, Фл. европ. ч. СССР, **7**: 122; M. Bieb. 1808, Fl. Taur.-Cauc. **3**: 564, pro syn. *A. leptophylla* M. Bieb. var. *taurica* (M. Bieb.) M. Bieb.; Афан. 1961, Фл. СССР, **26**: 94, pro syn. *A. leptophylla* auct. non M. Bieb. p. p.; Richards. 1976, Fl. Europ. **4**: 164, pro syn. *A. leptophylla* auct. non M. Bieb. p. p.

За протоологом: «...in campis apricis Tauriae».

Тип: «Ex Tauria [s.d., s. coll.]» (*LE* s.n. — lectotypus: V. Bay, 1993, in herb. Caucas. Sector; *KW* s.n. — isolectotypus).

Примітка. Гербарний екземпляр з етикеткою «*Achillea taurica* MB, Tauria, MB» у колекції W. Besser (*KW*) знайдений разом із двома автентичними екземплярами іншого виду — *A. leptophylla* M. Bieb., які розміщені разом із ним на одному гербарному аркуші.

ANTHEMIS L.

14. *Anthemis carpatica* Waldst. et Kit. ex Willd. 1803, Sp. Pl. **3**, 3: 2179; Фед. 1961, Фл. СССР, **26**: 20; Доброч. 1962, Фл. УРСР, **11**: 205; Fernandes, 1976, Fl. Europ. **4**: 148; Цвелев, 1994, Фл. европ. ч. СССР, **7**: 109.

За протоологом: «... in alpinis Carpatibus».

Тип: імовірно, зберігається в гербарії *B*.

Примітка. У «Флоре европейской части СССР» М. Цвельов (т. 7, с. 109) зазначає, що зразок, імовірно, походить із г. Піп Іван Мармароський.

15. *Anthemis cotula* L. 1753, Sp. Pl.: 894; Фед. 1961, Фл. СССР, **26**: 63; Доброч. 1962, Фл. УРСР, **11**: 227; Fernandes, 1976, Fl. Europ. **4**: 155; Цвелев, 1994, Фл. европ. ч. СССР, **7**: 111.

За протоологом: «Habitat in Europae ruderatis, praecipue in Ucraina».

Тип: «Gerber» (*LINN* № 1016.16 — lectotypus: Yavin, 1970, Israel J. Bot. **19**: 145).

16. *Anthemis cretacea* Zefir. 1954, Ботан. мат-лы (Ленинград), **16**: 371; Фед. 1961, Фл. СССР, **26**: 43; Доброч. 1962, Фл. УРСР, **11**: 218; Fernandes, 1976, Fl. Europ. **4**: 156. Holub, 1974, Folia Geobot. Phytotax. (Praha), **9**: 270, pro syn. *Cota cretacea* (Zefir.) Holub; Цвелев, 1994, Фл. европ. ч. СССР, **7**: 112, pro syn. *Anthemis monantha* Willd.

За протоологом: «Mangub-Kale ad jugum australe in lapidosis cretaceis, 02 IX 1952, fl., fr., Zefirov. — Крым, южный склон Мангуб-Кале, меловая осыпь, 02 IX 1952, цв., пл., Зефиоров».

Тип: «Крым, южный склон Мангуб-Кале, меловая осыпь, 02 IX 1952, Зефиоров» (*LE* s.n. — holotypus).

17. *Anthemis dubia* Steven, 1856, Bull. Soc. Nat. Moscou, **29**, 2: 380; Фед. 1961, Фл. СССР, **26**: 51; Доброч. 1962, Фл. УРСР, **11**: 223; Fernandes, 1976, Fl. Europ. **4**: 157; Цвелев, 1994, Фл. европ. ч. СССР, **7**: 113; Holub, 1974, Folia Geobot. Phytotax. (Praha), **9**: 270, pro syn. *Cota dubia* (Stev.) Holub.

За протологом: «Circa Sympheropoli et ad Almam in collibus margaceis».

Тип: імовірно, зберігається в гербарії *H*.

18. *Anthemis jailensis* Zefir. 1957, Ботан. мат-лы (Ленинград), **18**: 251; Фед. 1961, Фл. СССР, **26**: 47; Доброч. 1962, Фл. УРСР, **11**: 220; Fernandes, 1976, Fl. Europ. **4**: 157 Цвелев, 1994, Фл. европ. ч. СССР, **7**: 112; Holub, 1974, Folia Geobot. Phytotax. (Praha), **9**: 270, pro syn. *Cota jailensis* (Zefir.) Holub.

За протологом: «Tauria. Reservatum Publicum silvaticum, declivia stepposa prope jailarum Babugan, 14 VIII 1925, fl., Н. Poplawska. — Государственный лесной заповедник, степной склон на границе с яйлой, 14 VIII 1925, цв., Г. Поплавская».

Тип: «Крым. Государственный лесной заповедник. Почти у Ялты, степной склон границы с Ялтой. 14 VIII 1925. Собр. Г. Поплавская» (*LE* s.n. — holotypus).

19. *Anthemis monantha* Willd. 1803, Sp. Pl. **3**, 3: 2187; Фед. 1961, Фл. СССР, **26**: 43; Доброч. 1962, Фл. УРСР, **11**: 216; Fernandes, 1976, Fl. Europ. **4**: 156; Цвелев, 1994, Фл. европ. ч. СССР, **7**: 112.

За протологом: «Ex Tauria merid.».

Тип: імовірно, зберігається в гербарії *B*.

20. *Anthemis parviceps* Dobrocz. et Fed. ex Klokov, 1974, Новости сист. высш. и низш. раст. (Киев): 115, рис. 8; Fernandes, 1976, Fl. Europ., **4**: 156; Цвелев, 1994, Фл. европ. ч. СССР, **7**: 112, pro syn. *Anthemis monantha* Willd.

За протологом: «Tauria, prope opp. Jalta, in declivibus montis Darsan, 20 VIII 1962, D. Dobroczaeva».

Тип: «Крымская обл., Ялта, степные каменистые склоны Дарсана, 20 VIII 1962, Д. Доброчаева» (*KW* № 004976 — holotypus; *KW* № 004978—004980, 004982 — isotypi; *KW* №№ 004977, 004981, 004983 — sp. authentica; *LE* s.n. — isotypus: N. Tzvelev, in herb.).

21. *Anthemis ruthenica* M. Bieb. 1808, Fl. Taur.-Cauc. **2**: 330; Фед. 1961, Фл. СССР, **26**: 36; Доброч. 1962, Фл. УРСР, **11**: 210; Fernandes, 1976, Fl. Europ. **4**: 153; Galinis, 1980, Lietuv. TSR Fl. **6**: 87; Цвелев, 1994, Фл. европ. ч. СССР, **7**: 109.

За протологом: «Habitat in Tauriae et Ucrainiae collibus apricis sterilibus, pube magis minusue condicaute varians».

Тип: «Herb. Ledeb. [...] prope Nikolajew, leg. Ledebour» (*LE* s.n. — lectotypus: N. Tzvelev, in herb.).

22. *Anthemis sterilis* Steven, 1856, Bull. Soc. Nat. Moscou, **29**, 2: 379; Фед. 1961, Фл. СССР, **26**: 25; Доброч. 1962, Фл. УРСР, **11**: 207; Fernandes, 1976, Fl. Europ. **4**: 150; Цвелев, 1994, Фл. европ. ч. СССР, **7**: 109.

За протологом: «... inter pagos litoris meridionalis Capsichor et Uscut in sylvis e Junipera exelsa, solol arido; in lapidosis circa Kutlak (*MB*)».

Тип: «Tauria. Com Steven a. 1822» (*LE* s.n. — isoelectotypus).

Примітка. Лектотип виду зберігається в гербарії *H*, а в гербарії *LE* — зразок із детермінантою «lectotypus» без вказівки авторства.

23. *Anthemis subtinctoria* Dobrocz. 1961, Укр. ботан. журн. **18**, 2: 67; Доброч. 1962, Фл. УРСР, **11**: 213; Фед. 1961, Фл. СССР, **26**: 40; Цвелев, 1994, Фл. европ. ч. СССР, **7**: 112, pro syn. *A. tinctoria* L. subsp. *subtinctoria* (Dobrocz.) Soó.

За протологом: «RSS Ucr., ditio Stalinensis, distr. Novoazovicus, in reservato steppaceo Chomutovskij Step dicto, 09 VI 1953, Th. Grynj et N. Ugljarenko».

Тип: «Сталинская обл., Буденовский р-н, госзаповедник «Хомутовская степь», 09 VI 1953, Ф.А. Гринь, Н. Угляренко» (*KW* № 004985 — holotypus, *KW* № 004984 — sp. authent.: N. Shiyan, S. Mosyakin et al., hoc loco; *LE* s.n. — isotypus).

24. *Anthemis tranzscheliana* Fed. 1961, Фл. СССР, **26**: 866, 27; Доброч. 1962, Фл. УРСР, **11**: 208; Fernandes, 1976, Fl. Europ. **4**: 150; Цвелев, 1994, Фл. европ. ч. СССР, **7**: 109.

За протологом: «Tauria, distr. Sudak — Theodossia, prope stationem scientificam marginam. Ad rupes umbrosas infra summum montis Karadagh, 09 VI 1926, V. Tranzschel».

Тип: «Крым, Судакский и Феодосийский р-ны, окрестности Карадагской научной станции. В скалах (в тени) под вершиной Карагача, 09 VI 1926, В. Траншель» (*LE* s.n. — holotypus).

25. *Anthemis zephyrovii* Dobrocz. 1961, Укр. ботан. журн. **18**, 2: 70; Доброч. 1962, Фл. УРСР, **11**: 219; Фед. 1961, Фл. СССР, **26**: 45.

За протологом: «RSS Ucr., ditio Krymensis, distr. Cimmericus, prope pag. Marfivka, 20 VI 1906, B. Klopotov».

Тип: «Plantae Tauricae. Древний вал и ров у д. Марфовка, южные склоны. Holotypus. 20 V 1906, B.N. Klopotov» (*LE* s.n. — holotypus).

Примітка. Написання прізвища колектора у протолозі не збігається з написанням на етикетці.

ARCTIUM L.

26. *Arctium chaorum* Klokov, 1962, Фл. УРСР, **11**: 560, 437; Цвелев, 1994, Фл. европ. ч. СССР, **7**: 215, pro syn. *A. lappa* L.

За протологом: «RSS Ucr., Tauria meridionalis, Alupka, in rupestribus loco «chaos» dicto, 03 VIII 1957, M. Klokov».

Тип: «Крим, Південний берег, Алупкинський р-н, у верхній частині парку, коло стежки серед брил «хаосу», 03 VIII 1957, М. Клоков» (*KW* №№ 067244, 067245 — holotypus, *KW* №№ 067246, 067247 — isotypus).

Примітка. Типовий зразок складається із двох гербарних аркушів, на одному з яких міститься верхня частина стебла з кошиками (*KW* № 067244), а на іншому (*KW* № 067245) змонтовано середню частину стебла рослини з нижніми листками. Оскільки голотип та ізотипи помістили в одну обкладинку — сорочку з єдиною етикеткою для всіх зразків, то з оригінальної етикетки були зроблені ксерокопії для зразків № 067245—067247 із відповідними примітками на них.

27. *Arctium leptophyllum* Klokov, 1962, Фл. УРСР, **11**: 559, 434, рис. 81. — *A. lappa* L. 1753, Sp. Pl.: 816, p. p. (quoad var. *b*). Цвелев, 1994, Фл. европ. ч. СССР, **7**: 216, pro syn. *A. tomentosum* Mill.

За протологом: «RSS Ucr., Tauria praemontana, prope pag. Krasnolissaja, in silva, 16 VII 1959, M. Klokov».

Тип: «Крим, Краснолісся. В лісі, на шляху від автостанції до Агробіостанції КГУ, 16 VII 1959, М. Клоков» (*KW* №№ 004987—004989 — holotypus; *KW* № 004990 — isotypus; *KW* №№ 004991—004993 — sp. authent.).

Примітка. Голотип складається із трьох гербарних аркушів: на першому розмішена верхня частина стебла із суцвіттями, на двох інших — нижні листки.

28. *Arctium glabrescens* Klokov, 1962, Фл. УРСР, 11: 560, 440, рис. 83, sphalm. «*A. glabrescens*»; Цвелев, 1994, Фл. европ. ч. СССР, 7: 216, pro syn. *A. nemorosum* Lej.

За протологом: «RSS Ucr., Tauria praemontana, prope st. Alma, ad fl. Alma, 22 VII 1914, N. Pfitzyn».

Тип: «Крым. Ст. Альма. Берег р. Альмы. 22 VII 1914, Н. Птицин» (*KW* № 004986 — holotypus).

Рекомендує до друку
Р.І. Бурда

Надійшла 23.10.2009

Н.Н. Шиян, С.Л. Мосякин, Н.М. Федорончук, М.В. Шевера

Институт ботаники им. Н.Г. Холодного НАН Украины, Киев

ТИПИФИКАЦИЯ ТАКСОНОВ СЕМЕЙСТВА *ASTERACEAE* ФЛОРЫ УКРАИНЫ: РОДЫ *ACHILLEA* L., *ANTHEMIS* L., *ARCTIUM* L.

Приведен список видов семейства *Asteraceae* (роды *Achillea*, *Anthemis*, *Arctium*), описанных с территории Украины. Для каждого вида указаны базиним, синонимика, протолог, номенклатурный тип и место его хранения.

К л ю ч е в ы е с л о в а: тип вида, голотип, изотип, лектотип, *Asteraceae*, *Achillea*, *Anthemis*, *Arctium*, гербарий *KW*

N.M. Shiyany, S.L. Mosyakin, M.M. Fedoronchuk, M.V. Shevera

M.G. Kholodny Institute of Botany, National Academy of Science of Ukraine, Kyiv

TYPIFICATION OF TAXA OF FAMILY *ASTERACEAE* IN THE FLORA OF UKRAINE: GENERA *ACHILLEA* L., *ANTHEMIS* L., *ARCTIUM* L.

The list of species of vascular plants of the *Asteraceae* family (genera *Achillea*, *Anthemis*, *Arctium*) described from Ukraine is presented. For each species the following data are provided: basynim; synonymy, protologue, nomenclatural type and its location.

К е у w o r d s: type, holotype, isotype, lectotype, *Asteraceae*, *Achillea*, *Anthemis*, *Arctium*, herbarium *KW*.